

Intervju: visoki predstavnik Paddy Ashdown: “Ne mislim da će novim ustrojem grada u Mostaru zavladati bratstvo i jedinstvo”

Bratstvo i jedinstvo je bilo moguće postići vremenom jer se došlo do povjerenja među ljudima. U Mostaru nema povjerenja.

Ne možete graditi Mostar na povjerenju niti na bratstvu i jedinstvu, istaknuo je visoki predstavnik

Visoki predstavnik u BiH Paddy Ashdown do početka razgovora za Dnevni list nije imao informacije o rezultatima razgovora vijećnika Gradskog vijeća Mostara s njihove jučerašnje izvanredne sjednice na kojoj se, prema ranijoj najavi, raspravljalo o izradbi statuta grada. «Koliko sam upoznat, Gradsko vijeće je uradilo nešto što me ne iznenađuje. Oni su se usprotivili odlukama Wintersteinova povjerenstva. Što smo drugo mogli očekivati? Ako nisu mogli postići rješenje za deset mjeseci, bojim se da ga nisu mogli postići ni za tri sata.

Dnevni list: Winterstein je najavio kako se pitanje ustroja Mostara mora riješiti do konca mjeseca. Što se može očekivati u ovih deset dana?

Paddy Ashdown: Ja sam najavio tj rok već u kolovozu prošle godine. Ovaj proces traje već deset mjeseci. Imali smo dva povjerenstva koja su na tome radila. Wintersteinovo povjerenstvo je napravilo 90% statuta grada. Ostala su dva neodgovorena pitanja: pitanje općina i izbornog sustava. Moj je princip bio da se neću miješati u ona pitanja o kojima se stranke dogovore. Rješenje Mostara se mora dobiti do kraja

mjeseca ako želimo da se ljudi iz toga grada biraju po novom sustavu na listopadskim izborima. Ako propustimo taj rok, pitanje Mostara nećemo riješiti ni za iduće tri ili četiri godine, jer ako se izabere novo gradsko vijeće po starom sustavu, onda taj odnos ne možemo remetiti u iduće tri ili četiri godine. To od nas traži i EU. Ne želim nametnuti rješenje za Mostar i spreman sam iskoristiti vrijeme od dva tjedna za pregovore sa svima. Po Daytonu je Mostar moja odgovornost. Ja nemam odgovornost za Bugojno, Travnik, Vitez ili Sanski Most, ali imam za Mostar. To znači da ću djelovati ako ne dođe do konsenzusa. Zapitajte se hoće li međunarodna zajednica biti spremna ulagati u razjedinjeni Mostar. Milijuni dolara su označeni kao pomoć Mostaru. N, lako se može dogoditi da se Mostar proglasi propalom stvari i sredstva se usmjere za Prištinu. Mostar danas preživljava zahvaljujući Elektroprivredi. Svjetska banka je rekla da je to privremena situacija i da taj aranžman isječe 1. travnja i bojim se da se taj aranžman neće pridružiti i grad će ostati bez sredstava.

Dnevni list: Pitaju li se građani u svemu tome? Hoćete li imati sastanke i s predstavnicima građana u idućih petnaest dana?

Paddy Ashdown: Već sam razgovarao sa mnogim građanima, a i dalje s njima razgovaram. Kada god odem u Mostar, pokušavam organizirati i s njima susret. Čini mi se da oni imaju drukčiji stav. Znaju li građani da šest općina u Mostaru košta 100 milijuna KM? Svaki građani izdvaja 909 KM godišnje za financiranje općina, tu ne uključujem financiranje Gradskog vijeća. To je skoro godišnja mirovina.

Dnevni list: Što mislite da se u tom razdoblju provede referendum o tome kakav grad žele građani?

Paddy Ashdown: Deset godina nakon rata većina građana razumije kakve opasnosti referendum sa sobom nosi, a naročito monoetnički referendum ili referendum gdje jedna nacionalnost postavlja pitanje i gdje jedna nacionalnost odgovora na njega

i gdje ga ista nacionalnost prebrojava. Govorim da to nije nezakonito, ali nije ni mudro. Govorio sam da ako to urade Bošnjaci, uradit će i Hrvati. I ako bude referendum, saslušat će njegove rezultate, ali kada budem odlučivao, donijet ću odluku u korist svih naroda. Može se i predvidjeti ono što će reći Hrvati, vjerovatno suprotno onomu što kažu Bošnjaci. Ne treba biti gatar da se to pogodi, ali ni referendum niti bilo što drugo ne može me odvratiti od moga stava.

Dnevni list: I što će biti nakon donošenja rješenja za Mostar?

Paddy Ashdown: Nakon toga ćemo imati kompleksno pitanje koje treba provesti u praksu. Vrlo lako će se moći iskriviti cjelokupni proces. Ukoliko to političari budu radili, onda će uništavati i svoj grad i budućnost svoje djece, ali će izgubiti i novac koji je trebao doći u Mostar. Nadam se da će se odluka implementirati i da ćemo ostvarivati bolju budućnost. Ako žele krenuti drugim putem, ne mogu ih zaustaviti.

Dnevni list: O kakvom novcu za Mostar govorite?

Paddy Ashdown: Tražio sam od Svjetske banke da sagleda stanje i da nam javi. Bitno mi je da se zna. Ako Mostar propadne, ako se rješenje ne postigne, vrlo brzo će se znati više o tim brojkama. Bit će poznato i koji je novac u pitanju i koja su sredstva označena za Mostar.

Dnevni list: Ne možete govoriti ni o tome hoće li biti pomoći od međunarodne zajednice ili Svjetske banke za implementaciju rješenja ustoja Mostara?

Paddy Ashdown: Međunarodna zajednica ima dosta sredstava planiranih kao pomoć Mostaru. Imamo i Europsku komisiju i Svjetsku banku. Imamo i pojedinačne donatore. Znam da se radi o milijunima maraka koji bi bili uloženi u Mostar u idućim godinama. Moramo znati da Mostar ide u pravom smjeru, da ne bacamo svoj novac kao u crnu rupu. To je novac naših poreznih obveznika. Trudim se da dobijem brojke o naknadi koju

Elektroprivreda plaća zbog korištenja hidroelektrane, ali vjerujem kako će nakon prestanka tog angažmana u travnju Mostar biti doveden u situaciju da bankrotira. Pokušavam nagovoriti Svjetsku banku da produži aranžman duže od 1. travnja, ali me ne bi iznenadilo da to odbiju.

Dnevni list: Zašto kažete da bi bilo lakše rješavati ostale probleme kao što su Aluminij i slično ako se riješi pitanje Mostara? Nisu li to odvojena pitanja?

Paddy Ashdown: Jesu odvojena, ali i povezana. Moj problem je taj što ovdje ima previše problema. To je kao da gledam šumu. Metaforički rečeno, kada posječem jedno drvo, lakše mi je preći na sljedeće. Rješavanjem jednog pitanja stvara se pretpostavka za rješavanje idućega.

Dnevni list: Metaforički, koje Vam je drvo sljedeće? Što nakon Mostara?

Paddy Ashdown: Kada bi Mostar postao manje prokletstvo, a više model za budućnost, možda bi se mogao iskoristiti i za druga mjesta, ali moramo se sjetiti da je Mostar jedinstven i definiran kao jedini slučaj u Daytonu gdje ja imam odgovornost. Ako se neki principi iz mostarskog rješenja mogu primijeniti na vlast u drugim gradovima, nemam ništa protiv toga, ali to moraju uraditi lokalni političari, a ne visoki predstavnik. Mostar ću riješiti ja, Bugojno, Banja Luku i slične gradove moraju riješiti lokalni političari.

Dnevni list: Mislite li stvarno da će ustrojem Mostara u tom gradu zavladati bratstvo i jedinstvo?

Paddy Ashdown: Ne. Tu smatram da postoji fundamentalan princip koji moramo riješiti. Bratstvo i jedinstvo je bilo moguće vremenom postići jer se došlo do povjerenja među ljudima. U Mostaru nema povjerenja. Ne možete graditi Mostar na povjerenju niti na bratstvu i jedinstvu. Morate ga graditi na jamstvima, a jedno od jamstava je da se ne možemo vratiti na paralelne sustave, što znači da ne možete imati općine. Moji

bošnjački prijatelji i prijatelji iz SDA mi obećavaju da neće stvarati razjedinjeni grad ako im se ostave općine. Moji hrvatski prijatelji mi obećavaju da neće nadglasavati drugi narod ako im se da vlast u Mostaru. Ne mogu vjerovati takvim obećanjima. Mostar moramo graditi na jamstvima.

Smjena političara zbog opstrukcije

Dnevni list: Može li se očekivati smjena nekih političara zbog opstrukcije donošenja rješenja koje je u interesu svih građana?

Paddy Ashdown: Ja ne predviđam nikada što ću uraditi, ali reći ću vam kako je specijalni položaj Mostara u državi BiH i doprinos koji on daje u stabilnosti BiH naveden kao poseban slučaj u Daytonu. Prema tome, oni koji vrše opstrukciju ustroja Mostara, na neki način vrše i opstrukciju Daytonskog sporazuma.